

نظام سلامت و نقش مشاورین در سلامت باروری

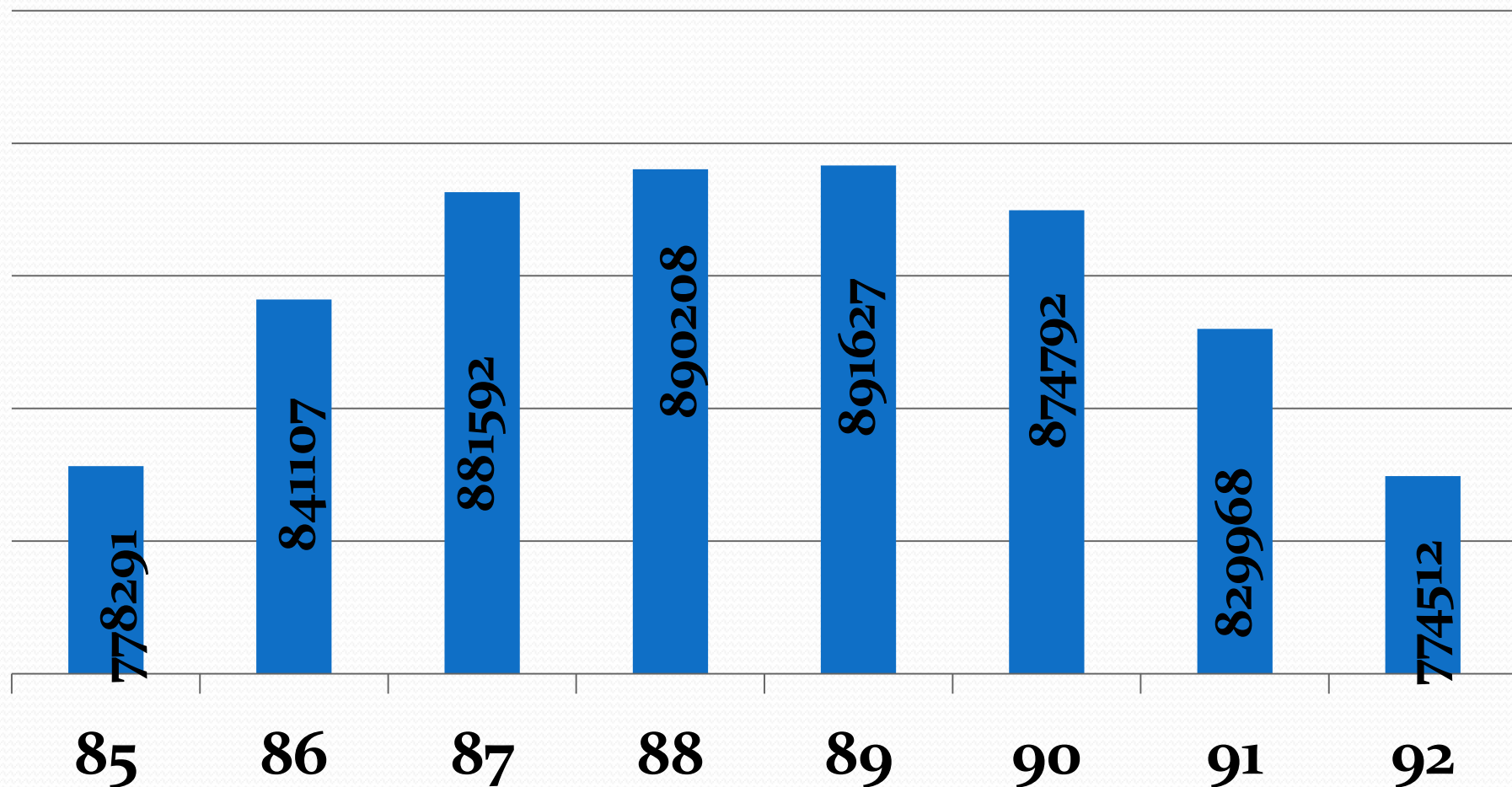
آبتین حیدرزاده
دانشیار پزشکی اجتماعی
دانشکده پزشکی رشت

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا
وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

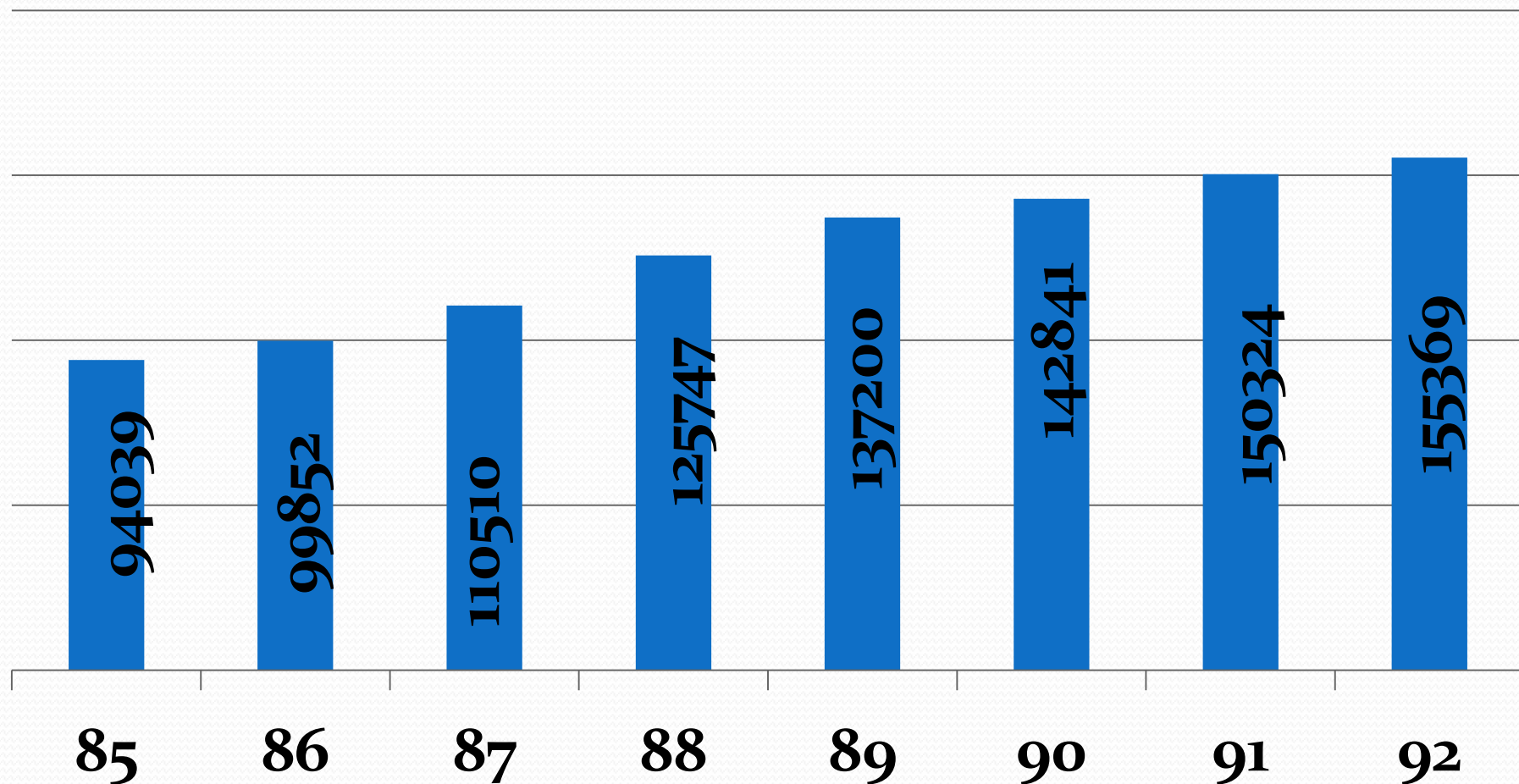
و از نشانه‌های خداوند این است که برای شما از جنس خودتان، جفتی آفرید تا ازدواج کنید و در کنار او آرامش یابید و میان شما دوستی و محبت قرار داد. به یقین، در این [نعمت] نشانه‌هایی است برای مردمی که می‌اندیشند.

سوره مبارکه روم، آیه ۲۱

روند ازدواج کشور در فاصله ساله های ۹۲-۸۵

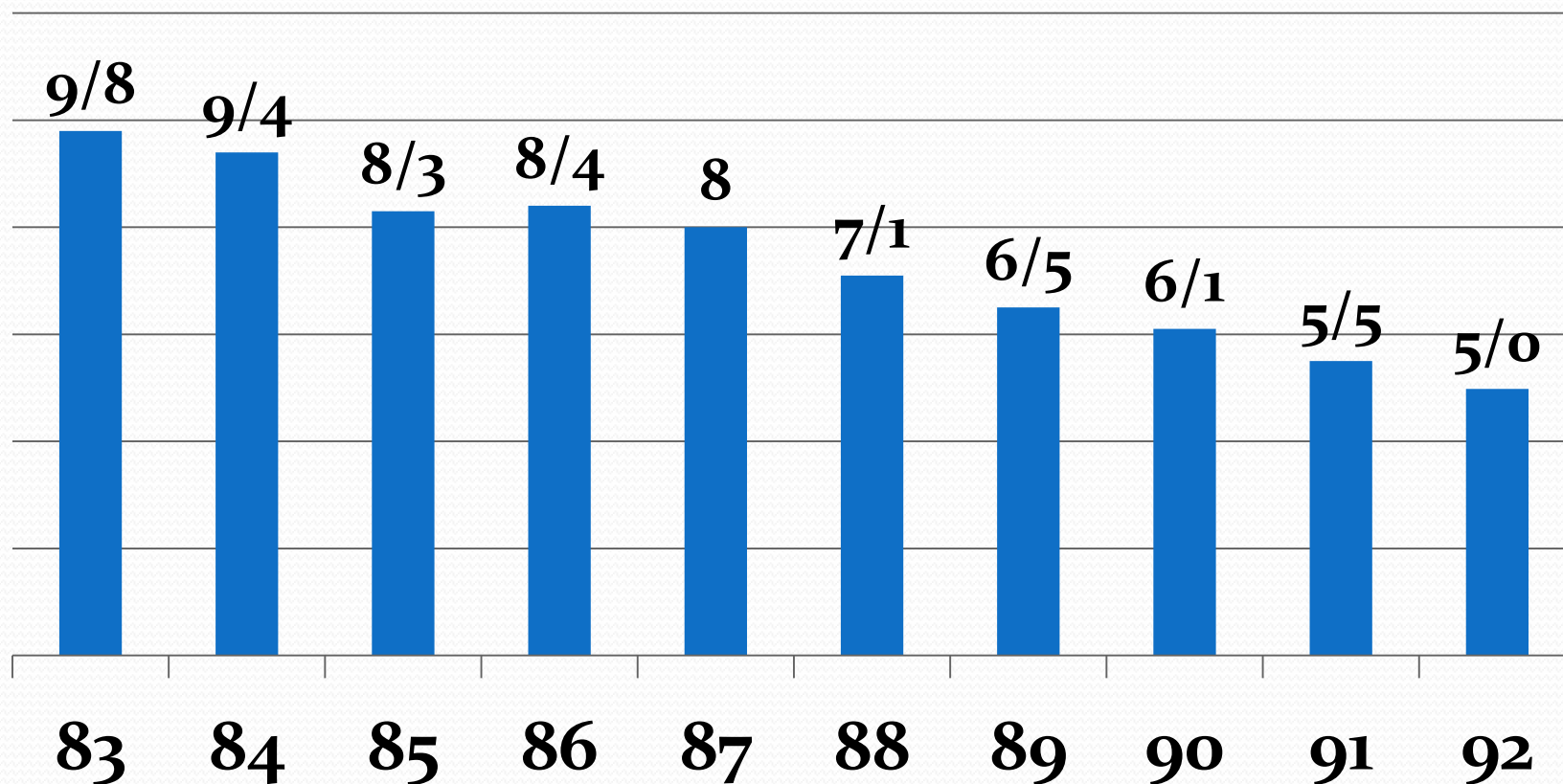

روند طلاق کشور در فاصله ۹۲-۸۵

روند نسبت ازدواج و طلاق های ثبت شده ۱۳۸۳-۱۳۹۲

■ ثبت احوال

رویکرد: کاهش مشکلات خانواده ها در زمینه های سلامت و سلامت باروری:

دلیل برنامه ریزی:

- عدم آگاهی کافی زوجین در آستانه تشکیل خانواده و پس از ازدواج درباره مبانی مذهبی ازدواج، روابط زناشویی، روابط عاطفی و سلامت باروری و سلامت جنسی
- محدودیت تامین اطلاعات و خدمات صحیح و قابل اعتماد

شواهد و مستندات داخلی

❖ ریشه یابی علل از هم پاشیدگی خانواده ها در رابطه با ویژگی های روانی – اجتماعی دختران و پسران قبل از ازدواج:

۱. کمی سن جوانان به هنگام ازدواج، فقر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، کم بودن سواد، پایین بودن سطح شغلی، دخالت بی مورد اطرافیان، پدیده طلاق والدین زوجهای ناموفق، وابستگی مالی زوجین به والدین همه از عوامل تهدید کننده زندگی مشترک زوجین جوان بودند.
۲. عدم همسویی زوجین در جهات مختلف موجب اختلاف زناشویی بین زوجین می شود.
۳. تشابه نظرات زوجین به عنوان عامل تداوم بخش زندگی مشترک شناخته شد.
۴. وجود بیماریهای جسمی، روانی و اختلافات رفتاری اعلام نشده از سوی همسران و خانواده های آنها عامل سستی روابط بین زوجین تلقی شد.
۵. حصول شناخت از خصوصیات یکدیگر قبل از ازدواج به عنوان عامل تداوم بخش زندگی شناخته شد.

❖ نقش سرمایه روانشناختی و تمایز یافتگی خود در پیش بینی طلاق عاطفی در معلمان زن شهر زنجان:

بین سرمایه روانشناختی و زیر مقیاس های آن شامل خودکارآمدی، امیدواری، تاب آوری و خوش بینی با طلاق عاطفی همبستگی منفی وجود داشت. بین تمایز یافتگی و مؤلفه های آن شامل واکنش پذیری عاطفی، جایگاه من، با طلاق عاطفی همبستگی مثبت و بین قطع عاطفی و آمیختگی با دیگران با طلاق عاطفی همبستگی منفی وجود داشت. نتایج نشان داد که سرمایه روانشناختی و تمایز یافتگی در مجموع قادرند ۳۰ درصد از واریانس طلاق عاطفی را در زنان تبیین کنند

❖ ارتباط رضایت جنسی و رضایت از زندگی زناشویی (تهران):

از بین عوامل متعدد سن وضعیت باروری، تعداد فرزندان، سطح تحصیلات، وضعیت اقتصادی، مدت زمان ازدواج و ..... یکی از مهمترین عوامل داشتن روابط جنسی سالم و خوشایند است.

❖ تاثیر مشاوره زناشویی بر رضایت جنسی زوجین (شیراز):

مشاوره با پیشگیری از وقوع اختلالات جنسی و بیماری های جنسی یکی از کارآمدترین روش های آموزش بهداشت و سلامتی برای کمک به زوجین است.

❖ تاثیر آموزش جنسی بر بهبود رضایت زناشویی (اصفهان):

رابطه جنسی زن و مرد مهمترین عامل تعیین کننده زندگی زناشویی است.

❖ بررسی شیوع اختلالات جنسی در متقاضیان طلاق مراجعه کننده به مجتمع قضایی خانواده (تهران):

۶۶,۷ در صد مردان و ۶۸,۴ در صد زنان از زندگی جنسی با همسرانشان راضی نبودند.

عملکرد جنسی زنان نسبت به مردان پایین تر بود.
بیشتر متقاضیان طلاق به علت حجب و حیا از بیان مشکلات جنسی به عنوان دلیل طلاق شرم دارند.

❖ بررسی اثر ارتباط اسلامی و نگرش های مذهبی بر بهبود رضایت زناشویی (اصفهان):

مشاوره زناشویی از سبک ارتباط اسلامی و نگرش های مذهبی برای افزایش رضایتمندی از زندگی موثر بوده

❖ افزایش سازگاری زناشویی زوج های ناسازگار با مشاوره از چشم انداز اسلامی (دانشگاه الزهرا):

مشاوره اسلامی با تاکید بر خودشناسی و استفاده از مجموعه آموزه های دینی روش مداخله ای موثری برای حل اختلافات زناشویی و افزایش سازگاری در زوجین

دستورالعمل کشوری
"ارتقاء کمی و کیفی آموزش های
هنگام و پس ازدواج"
در راستای برنامه همکاری مشتری
بین دستگاهی

با استناد به قوانین و سیاست های زیر معاونت بهداشت دانشگاه و دستگاه های همکار ضروری است نسبت به اجرای برنامه آموزش هنگام و پس از ازدواج اقدام، رصد و گزارش نمایند

- اصل ده قانون اساسی

- سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران افق ۱۴۰۴

- ماده ۷۵ قانون برنامه توسعه پنجساله ششم کشور

- بند چهار سیاست های کلی جمعیت مورخ ۱۳۹۳ / ۲ / ۳۰

"تحکیم بنیان خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش های عمومی درباره اصالت خانواده و با تاکید بر آموزش مهارت های زندگی و ارتباطی و خدمات مشاوره ای بر مبنای فرهنگ و ارزش های اسلامی و ایرانی"

کلیات برنامه همکاری مشترک بین دستگاهی آموزش های هنگام و پس ازدواج

- در راستای برنامه ی مصوب کلان کاهش آسیب های اجتماعی (طلاق) ، محور آموزش ازدواج به عنوان یکی از راهبردهای اساسی این برنامه به تصویب رسیده است.
- ترغیب زوجین به یادگیری و تمرین برای داشتن زندگی زناشویی خوشایند و پایدار
- با تداوم آموزش ها در طول زندگی مشترک زوجین، می توان ازدواج پایدارتر را انتظار داشت

برنامه همکاری های مشترک بین دستگاهی

- برنامه آموزش هنگام ازدواج
- زوجین در آستانه ازدواج
- خدمات سلامت ازدواج
- دوره آموزش ازدواج شش ساعته
- مراکز مجری
- گواهی دائم / موقت
- آموزش های پس از ازدواج

مدرسین

- **مربیان بین دستگاهی ازدواج:** در سه حوزه اخلاق و احکام خانواده، حقوق خانواده، مشاوره و روانشناسی خانواده با همکاری کمیته استانی توسط نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه ها انتخاب و پس از تأیید صلاحیت و هماهنگی با حراست دانشگاه، به مراکز مجری مورد نظر معرفی می گردند.
- **مربیان (سلامت) ازدواج:** بر اساس نامه شماره ۱۵۰۰ / ۳۰۸ د مورخ ۹ / ۲ / ۱۳۹۱ مربیانی که دارای مدرک (پزشکی عمومی برای مربی مرد) و برای مربی زن دارای مدرک پزشک عمومی یا ماما (نامه شماره ۶۱۷۲ / ۳۰۲ د مورخ ۲ / ۵ / ۹۱) بوده و در دوره های نظری و عملی آموزش ازدواج شرکت نموده و مهارت لازم را کسب نموده اند.

سر فصل های مصوب آموزش های هنگام ازدواج

- **سلامت باروری و جنسی:** جمعیت، باروری، اهمیت اصول و استانداردهای آموزش ازدواج، سلامت جنسی، سلامت باروری و فرزند آوری
- **اخلاق و احکام:** ارزش و فضیلت ازدواج، مهارت های اخلاقی دوران عقد و نامزدی، مهارت های اخلاقی در روابط با خانواده همسر، موازین و مهارت های اخلاقی در تحکیم خانواده، تقلید، روابط زناشویی، احکام آن
- **حقوق:** ثبت ازدواج، شروط ضمن عقد، حقوق و تکالیف مشترک زوجین، حقوق اختصاصی مرد، حقوق اختصاصی زن.
- **روانشناسی:** مهارت های ارتباطی: ویژگی اشخاص دارای روابط موفق، مؤلفه های ارتباط موثر، برخی از عوامل بازدارنده ارتباط موثر، مهارت مدیریت هیجان خشم، گام های موثر مهار آن، مهارت حل مساله، اهمیت یادگیری حل مساله، فرآیند مقابله